

2014

(May)

ECONOMICS

(General)

Course : 601

(Development Economics)

Full Marks : 80

Pass Marks : 32

Time : 3 hours

The figures in the margin indicate full marks
for the questions

১. তলত দিয়াবোৰৰ উত্তৰ দিয়া/শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা :

1×8=8

Answer the following/Choose the correct
answer :

(a) অৰ্থনৈতিক বিকাশ প্ৰভাৱান্বিত কৰা দুটা কাৰক উল্লেখ
কৰা।

Mention two factors affecting economic
growth.

(b) 'চক্ৰবৰ্ত্ত কাৰ্যকৰণ তত্ত্ব'টো কোনে আগবঢ়াইছিল ?

Who propounded the 'theory of circular
causation'?

(2)

(c) ছদ্মবেশী নিবনুৱাৰ ধাৰণাটো তলৰ কোনটো খণ্ডৰ সৈতে জড়িত?

Concept of disguised unemployment is applicable to

(i) সেৱা খণ্ড
service sector

(ii) শক্তি খণ্ড
energy sector

(iii) উৎপাদনী খণ্ড
manufacturing sector

(iv) কৃষি খণ্ড
agriculture sector

(d) “এখন দেশ দুখীয়া বাবেই দেশখন দুখীয়া।” এই উক্তিটো আগবঢ়াইছিল

“A country is poor because it is poor.”
The statement was given by

(i) জে. বি. ছে
J. B. Say

(ii) আৰ. নৰ্কছে
R. Nurkse

(iii) ৰ’ষ্ট’
Rostow

(iv) মালথাছ
Malthus

(e) ৰ’ষ্ট’ৰ মতে বিকাশৰ প্ৰক্ৰিয়াৰ মূঠ কেইটা?
According to Rostow, the growth process passes through

(i) 3 টা
3 stages

(ii) 7 টা
7 stages

(iii) 5 টা
5 stages

(iv) ওপৰৰ এটাও নহয়
None of the above

(f) ‘মানৱ উন্নয়ন সূচক’ কোন তিনিটা সূচকৰ সমন্বিত সূচক?
‘Human Development Index’ is a composite index of which three indicators?

(i) জীৱনকালৰ প্ৰত্যাশা, প্ৰাপ্তবয়স্কৰ সাক্ষৰতাৰ হাৰ আৰু প্ৰকৃত জনমূৰি GDP
Life expectancy, adult literacy rate and real GDP per capita

(ii) জীৱনকালৰ প্ৰত্যাশা, সাক্ষৰতাৰ হাৰ আৰু জনমূৰি আয়
Life expectancy, percentage of literacy and per capita income

(4)

(iii) জীৱনকালৰ প্ৰত্যাশা, শিক্ষিতৰ অনুপাত আৰু জাতীয় আয়

Life expectancy, literacy rate and national income

(iv) ওপৰৰ আটাইকেইটা

All of the above

(g) সমতাপূৰ্ণ বিকাশৰ সংজ্ঞা দিয়া।

Define the concept of balanced growth.

(h) তলৰ কোনটো এখন অনুন্নত দেশৰ বাবে আৱশ্যকীয় বৈশিষ্ট্য নহ'ব?

Which of the following is not a necessary characteristic of an underdeveloped country?

(i) নিম্ন জনমূৰি আয়

Low per capita income

(ii) নিম্ন সঞ্চয়ৰ হাৰ

Low rate of saving

(iii) জনসংখ্যাৰ উচ্চ ঘনত্ব

High density of population

(iv) সঞ্চিত নিবনুৱা সমস্যা

Chronic unemployment

14P-4000/1177

(Continued)

(5)

2. যি-সেই চাৰিটাৰ চমু টোকা লিখা (প্ৰতিটো ১৫০ শব্দৰ ভিতৰত) :
Write short notes on any four (within 150 words each) :

(a) সমতাপূৰ্ণ আৰু অসমতাপূৰ্ণ বিকাশৰ মাজৰ প্ৰভেদ
Differences between balanced and unbalanced growth

(b) অৰ্থনৈতিক উন্নয়নত পৰিকল্পনাৰ ভূমিকা
Role of planning in economic development

(c) পৰিৱেশ অৱক্ষয় আৰু অৰ্থনৈতিক উন্নয়ন
Environmental degradation and economic development

(d) প্ৰাথমিক আৰু দ্বিতীয়ক খণ্ডৰ মাজৰ আন্তঃসম্পৰ্ক
Interrelationship between primary and secondary sector

(e) মানৱ উন্নয়ন সূচক
Human Development Index

(f) মগজুৰ প্ৰবাহ
Brain drain

14P-4000/1177

(Turn Over)

(6)

তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ লিখা (প্ৰতিটো ৫০০ শব্দৰ ভিতৰত) :

Answer the following questions (within 500 words each) :

3. (a) ভাৰতীয় অৰ্থনীতিৰ উপযুক্ত উদাহৰণৰ সহায়ত এখন উন্নয়নশীল দেশৰ মূল বৈশিষ্ট্যবাজি ব্যাখ্যা কৰা। 12
- Explain the basic characteristics of a developing country with suitable examples from Indian economy.

অথবা / Or

- (b) অৰ্থনৈতিক উন্নয়নৰ সংজ্ঞা দিয়া। অৰ্থনৈতিক উন্নয়নৰ অন্তৰায়সমূহ ব্যাখ্যা কৰা। 2+10=12
- Define economic development. Analyse the obstacles to economic development.

4. (a) অৰ্থনৈতিক উন্নয়ন সম্পৰ্কীয় সংস্থাপিত আৰ্হিটো ব্যাখ্যা কৰা। 11
- Explain the classical model of economic development.

অথবা / Or

- (b) ৰ'ষ্ট'ই আগবঢ়োৱা অৰ্থনৈতিক বিকাশৰ স্তৰকেইটা বৰ্ণনা কৰা।
- Describe the stages of economic growth as put forward by Rostow.

14P-4000/1177

(Continued)

(7)

5. (a) উন্নয়নশীল দেশৰ গ্ৰাম্য নিযুক্তিহীনতাৰ প্ৰধান কাৰণবোৰ কি কি? এই সমস্যা সমাধানৰ বাবে কেইটামান পদক্ষেপ আগবঢ়োৱা। 6+5=11
- What are the main causes of rural unemployment in developing countries? Suggest some measures to solve the problem.

অথবা / Or

- (b) তলত দিয়াবোৰৰ ওপৰত চমুকৈ টোকা লিখা : Write short notes on the following :

- (i) জনসংখ্যা বৃদ্ধি আৰু জীৱনধাৰণৰ মান 6
Population growth and quality of life
- (ii) স্বাস্থ্য আৰু উৎপাদনশীলতা 5
Health and productivity

6. (a) দেশ এখনৰ অৰ্থনৈতিক উন্নয়নত কৃষিৰ ভূমিকা ব্যাখ্যা কৰা। 11
- Explain the role of agriculture in economic development of a country.

অথবা / Or

- (b) তৃতীয়িক খণ্ড কি? এখন দেশৰ অৰ্থনৈতিক উন্নয়নত তৃতীয়িক খণ্ডৰ অৱদান সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা। 2+9=11
- What is tertiary sector? Discuss the contribution of tertiary sector in economic development of a country.

14P-4000/1177

(Turn Over)

7. (a) তলত দিয়াবোৰৰ বিশেষ প্ৰসংগেৰে উন্নয়নশীল দেশৰ অৰ্থনৈতিক উন্নয়নত ৰাষ্ট্ৰৰ ভূমিকা ব্যাখ্যা কৰা : $4+4+3=11$

- (i) মূলধন গঠন
- (ii) দৰিদ্ৰতা আৰু আয় বৈষম্য দূৰীকৰণ
- (iii) আঞ্চলিক বৈষম্য হ্ৰাসকৰণ

Explain the role of State in economic development of developing countries with special reference to—

- (i) capital formation;
- (ii) removal of poverty and income inequality;
- (iii) reduction of regional disparities.

অথবা / Or

(b) বজাৰ অৰ্থনীতিত পৰিকল্পনাৰ ভূমিকা মূল্যায়ন কৰা। 11

Evaluate the role of planning in market economy.

★★★